

HRVATSKA KOMORA INŽENJERA GRAĐEVINARSTVA
CROATIAN CHAMBER OF CIVIL ENGINEERS

10000 Zagreb, Ulica Grada Vukovara 271

KLASA: 101-01/20-01/28

URBROJ: 500-00-20-5

Zagreb, 8. lipnja 2020.

Na temelju članka 17. stavka 1. točke 2. te članka 23. stavaka 4. i 5. točaka 2. i 5. Zakona o pravu na pristup informacijama (Narodne novine broj 25/13 i 85/15) u postupku ostvarivanja prava na pristup informacijama na temelju zahtjeva podnositelja Domagoja Švegara, Hrvatska komora inženjera građevinarstva donosi

RJEŠENJE

- I. Omogućava se informacija koja se odnosi na zahtjev za pristup informacijama o isplaćenom primitku, dohotku, uplaćenom doprinosu, porezu na dohodak ili prirezu u 2019. godini za Zvonimira Severa.
- II. Omogućava se informacija koja se odnosi na zahtjev o iznosu bruto plaće i ukupnom iznosu drugih primitaka predsjednice Hrvatske komore inženjera građevinarstva.
- III. Omogućava se informacija o ukupnom trošku otpremnine uz specifikaciju i naznačivanje imena i prezimena i iznosa uz svaku fizičku osobu, a koju je donositeljica akta isplatila u siječnju 2019. godine.
- IV. Odbacuje se zahtjev kojim se traži preslika ugovora o radu za Zvonimira Severa koji je važio za 2019. godinu s pripadajućim aneksima.
- V. Odbija se zahtjev kojim se traži preslika ugovora o radu za Zvonimira Severa koji je važio za 2018. godinu s pripadajućim aneksima.
- VI. Odbija se zahtjev kojim se traži preslika ugovora o radu aktualne predsjednice Hrvatske komore inženjera građevinarstva, s pripadajućim aneksima.
- VII. Odbijaju se zahtjevi kojima se traži preslika dokumenta (potvrde o isplaćenom primitku, dohotku, uplaćenom doprinosu, porezu na dohodak ili prirezu u 2019. godini ili drugog dokumenta) u sklopu kojeg je naveden ukupan iznos primitka prof. dr. sc. Jasne Omejec u 2019. godini, preslika svih ugovora (s aneksima) sklopljenih između prof. dr. sc. Jasne Omejec i donositeljice akta u 2019. godini, te preslika dokumenta u sklopu kojega je naveden iznos koji je donositeljica akta uplatila prof. dr. sc. Jasni Omejec za „Pravno mišljenje o ustavnopravnim aspektima odredaba Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje i Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju, kojima se ukida članstvo u komorama za ovlaštene voditelje građenja i ovlaštene voditelje radova“.

Obrazloženje

Podnositelj zahtjeva podnio je 10. veljače 2020. godine putem email-a zahtjev za ostvarivanje prava na pristup sljedećim informacijama:

"Presliku odnosno sken dokumenta (npr. Potvrde o isplaćenom primitku, dohotku, uplaćenom doprinosu, porezu na dohodak ili prirezu u 2019. godini ili drugog dokumenta) u sklopu kojeg je naveden ukupan iznos primitka Zvonimira Severa u 2019. godini.

Presliku odnosno sken svih ugovora o radu Zvonimira Severa koji su bili važeći tijekom 2018. i 2019. godine s pripadajućim aneksima.

Presliku odnosno sken ugovora o radu aktualne predsjednice Hrvatske komore inženjera građevinarstva, s pripadajućim aneksima.

Presliku odnosno sken dokumenata koji sadrže ukupan iznos bruto plaće i ukupan iznos drugih primitaka predsjednice Hrvatske komore inženjera građevinarstva.

Presliku odnosno sken dokumenta (npr. Potvrde o isplaćenom primitku, dohotku, uplaćenom doprinosu, porezu na dohodak ili prirezu u 2019. godini ili drugog dokumenta) u sklopu kojeg je naveden ukupan iznos primitka Jasne Omejec u 2019. godini.

Presliku odnosno sken dokumenta u sklopu kojega je naveden iznos koji je Naslov uplatio Jasni Omejec za „Pravno mišljenje o ustavnopravnim aspektima odredaba Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje i Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju, kojima se ukida članstvo u komorama za ovlaštene voditelje građenja i ovlaštene voditelje radova.“

Presliku odnosno sken svih ugovora (s aneksima) sklopljenih između Jasne Omejec i Naslova u 2019. godini.

Presliku odnosno sken dokumenata u kojima je navedeno koliki je ukupno bio trošak otpremnine koju je Naslov isplatio u siječnju 2019. godine, i kome je otpremnina isplaćena (ukoliko je otpremnina isplaćena ne samo jednoj osobi, molim specificirati iznos troška Naslova za svaku osobu)."

Službenica za informiranje Hrvatske komore inženjera građevinarstva (dalje u tekstu: Komora ili donositeljica akta) svojim dopisom od 26. veljače 2020. godine obavijestila je podnositelja zahtjeva da se zbog provođenja testa razmjernosti i javnog interesa produžuje rok za postupanje, a u skladu s člankom 22. stavkom 1. Zakona o pravu na pristup informacijama.

Dana 19. svibnja 2020. Povjerenik za informiranje je dopisom KLASA: 008-04/20-01/294, URBROJ: 401-01/14-20-2 zatražio objašnjenje zbog nedonošenja rješenja u roku propisanom Zakonom o pravu na pristup informacijama.

Komora je dana 25. svibnja 2020. dopisom KLASA: 101-01/20-01/28 URBROJ: 500-00-20-4 odgovorila da su izmjene i dopune zakonodavnog okvira kojim se uređuje ustrojstvo, djelokrug

i rad Komore prouzročile opsežne aktivnosti u smjeru usklađivanja svih općih akata sa zakonom, ustrojavanja novih imenika kao i donošenja rješenja o upisu u nove Imenike i brisanju iz imenika koji su zakonom prestali postojati.

Komora dodatno kao razlog kašnjenja u odgovoru na predmetni zahtjev navodi i okolnosti rada od kuće u vrijeme epidemije virusa COVID-19, kao i okolnost potresa koji se dogodio u Zagrebu uslijed čega je Hrvatska komora inženjera građevinarstva imala povećan opseg poslova koji su bili hitni i neodložni.

U odnosu na točke I., II. i III. izreke rješenja, donositeljica akta je utvrdila da je riječ o informacijama kojima raspolaže u okviru svoga redovitog poslovanja te ih omogućava kako slijedi:

Ovim rješenjem, kao pojedinačnim aktom tijela javne vlasti potvrđuje se da je g. Zvonimir Sever, bivši predsjednik Komore, u godini 2019. na ime naknade 6 neto plaća primio iznos od 129.917,37 kn., a na ime naknade za rad u Upravnom odboru neto iznos od 17.748,85 kn. čime se daje tražena informacija (točka I. rješenja).

U odnosu na dostavu podataka o ukupnom iznosu bruto plaće i iznosu drugih primitaka aktualne predsjednice Komore, ovim rješenjem se utvrđuje da je iznos mjesečne bruto plaće na temelju ugovora o radu 28.000,00 kn, a ukupan iznos drugih primitaka je za 2019. iznosio 57.024,81 kn, čime se daje tražena informacija (točka II. izreke rješenja).

Na ime otpremnine isplaćene u siječnju 2019., ovim rješenjem se potvrđuje da je za Zlaticu Dimić isplaćena otpremnina u bruto iznosu od 161.638,80 kn, čime se daje tražena informacija (točka III. izreke rješenja).

U odnosu na točku IV. izreke rješenja, donositeljica akta je utvrdila kako u skladu s člankom 23. stavkom 4. Zakona o pravu na pristup informacijama navedeni zahtjev treba odbaciti iz razloga što traženu informaciju ne posjeduje, *jer Zvonimir Sever nije u 2019. imao s Komorom sklopljen ugovor o radu.*

Kada je riječ o **točkama V. i VI.** izreke rješenja, odnosno o zahtjevima koji se odnose na dostavu ugovora o radu za 2018. godinu za Zvonimira Severa i ugovora o radu aktualne predsjednice Komore, donositeljica akta je nakon provedenog testa razmjernosti, a u skladu s člankom 16. Zakona o pravu na pristup informacijama, utvrdila kako iste treba odbiti iz sljedećih razloga:

Sukladno članku 5. Opće uredbe o zaštiti podataka osobni podaci moraju biti zakonito, pošteno i transparentno obrađivani s obzirom na ispitanika, prikupljeni u posebne, izričite i zakonite svrhe, primjereni, relevantni i ograničeni na ono što je nužno u odnosu na svrhe u koje se obrađuju. Također istim člankom propisano je kako osobni podaci moraju biti točni i prema potrebi ažurni, odnosno moraju se poduzeti razumne mjere radi osiguranja da se osobni podaci koji nisu točni, uzimajući u obzir svrhe u koje se obrađuju, bez odlaganja izbrišu ili isprave.

Iz tih odredaba proizlazi sedam ključnih principa temeljem kojih se pristupa obradi osobnih podataka. To su zakonitost, pravičnost i transparentnost; ograničenje korištenja, minimalizacija podataka, ažurnost, ograničenje pohrane, sigurnost i odgovornost.

Člankom 6. stavkom 1. Opće uredbe o zaštiti podataka propisano je da je obrada zakonita samo ako i u onoj mjeri u kojoj je ispunjeno najmanje jedno od sljedećega: (a) ispitanik je dao privolu za obradu svojih osobnih podataka u jednu ili više posebnih svrha; (b) obrada je nužna za izvršavanje ugovora u kojem je ispitanik stranka ili kako bi se poduzele radnje na zahtjev ispitanika prije sklapanja ugovora; (c) obrada je nužna radi poštovanja pravnih obveza voditelja obrade; (d) obrada je nužna kako bi se zaštitili ključni interesi ispitanika ili druge fizičke osobe; (e) obrada je nužna za izvršavanje zadaće od javnog interesa ili pri izvršavanju službene ovlasti voditelja obrade; (f) obrada je nužna za potrebe legitimnih interesa voditelja obrade ili treće strane, osim kada su od tih interesa jači interesi ili temeljna prava i slobode ispitanika koji zahtijevaju zaštitu osobnih podataka, osobito ako je ispitanik dijete.

Po pitanju dostavljanja ugovora o radu za bivšeg predsjednika i aktualnu predsjednicu Komore, potrebno je prethodno utvrditi je li *ugovor o radu* koji su navedene osobe sklopile s tijelom javne vlasti *osobni podatak*. Ako je riječ o osobnom podatku, je li onda ugovor o radu u cijelosti zaštićen Općom uredbom o zaštiti osobnih podataka ili ne. Konačno, je li u odnosu na ugovor, s obzirom na javnopravni karakter poslodavca, u ovom slučaju donositeljice akta, i javne funkcije koju predsjednik Komore obavlja, pretegao javni interes koji nalaže njegovu dostupnost u neposrednom obliku trećim osobama, a sukladno Zakonu o pravu na pristup informacijama.

Praksa Povjerenika za informiranje u odnosu na predočenje ugovora o radu zaposlenika tijela javne vlasti je takva da treće osobe, koristeći se pravom na pristup informacijama, imaju pravo na njegovu dostupnost u neposrednom obliku, s time da se iz njega izuzimaju oni dijelovi koji se odnose na apsolutno zaštićene osobne podatke.

Međutim, razmatranjem načela iz članka 5. Opće uredbe, donositeljica akta smatra da takvu praksu Povjerenika treba preispitati s obzirom na načelo zakonitosti, pravičnosti i transparentnosti zaštite osobnih podataka iz Opće uredbe te s obzirom na zaštitu ustavnog prava na rad i slobodu rada, kao i prava na zaštitu privatnog života.

U Komori, javna funkcija predsjednika može se obavljati volonterski ili profesionalno – zasnivanjem radnog odnosa. Oba predsjednika, bivši i aktualni, obnašali su i obnašaju funkciju predsjednika Komore profesionalno te su sklopili ugovor o radu. Ugovor o radu je ugovor koji se odnosi na rad koji radnik, u ovom slučaju predsjednik Komore, obavlja *osobno*, a u skladu s uvjetima koji su dogovoreni između radnika i poslodavca. Njime se ostvaruje pravo na rad, sloboda rada i pravo na zaradu osoba u pitanju. Njime se štiti i pravo na privatni život putem realizacije navedenih prava, jer se omogućuje dostojan život i štite druge ustavne vrijednosti.

Primjenjujući pravila Opće uredbe o zaštiti podataka na ugovor o radu, potrebno je naglasiti da ako nositelj poslova iz ugovora o radu može biti identificiran na temelju opisa poslova u ugovoru o radu ili drugih dostupnih podataka, onda on ima svojstvo osobnog podatka. U konkretnom slučaju – bivšeg predsjednika i aktualne predsjednice – ugovor o radu sadrži elemente kojima se oni identificiraju kao pojedinci, a sve se dodatno potvrđuje činjenicom njihovog izbora na Skupštini i činjenicom objave njihovih imena na službenim stranicama Komore.

Da je ugovor o radu osobni podatak (bez obzira na javnopravni karakter poslodavca, tj. Komore i bez obzira na javnu dimenziju rada koji obavljaju ove osobe) proizlazi i iz Zakona o radu,

konkretno članka 29. Zakona o radu (Narodne novine, broj 93/14, 127/17, 98/19) o zaštiti privatnosti radnika u vezi s prikupljanjem, obradom i korištenjem osobnih podataka *radi ostvarivanja prava i obveza iz radnog odnosa od strane poslodavca*. Kako su prava i obveze iz radnog odnosa neposredna posljedica ugovora o radu, odnosno *kako se prava i obveze realiziraju na osnovi ugovora o radu*, njegov sadržaj je zaštićen Općom uredbom o zaštiti osobnih podataka jer su u njemu sadržani podaci kojima se odnosna osoba može identificirati.

Utvrdivši da je *ugovor o radu u cijelosti osobni podatak* potrebno je sagledati zahtjeve koji proizlaze iz Zakona o pravu na pristup informacijama, a s obzirom na podnesene zahtjeve.

Zakonom o pravu na pristup informacijama omogućava se trećim osobama pristup onim informacijama kojima tijelo javne vlasti raspolaže i koje nastaju u okviru njegovog djelovanja. Člankom 3. Zakona određen je njegov cilj – ostvarivanje ustavnog prava na pristup informacijama putem otvorenosti i javnosti djelovanja tijela javne vlasti.

Komora je tijelo javne vlasti i javnost ima pravo znati na koji način djeluje javna vlast i na koji način se troše javna sredstva vezana uz nju. Komora putem mrežne stranice upoznaje javnost o načinu i svrsi svog djelovanja te pravovremeno izvještava javnost o svim poduzetim koracima. Komora obavještava javnost i o načinu korištenja javnih sredstava kojima raspolaže.

Kako je konkretni predmet pristupa informacijama dostupnost ugovora o radu u kojem je poslodavac javna vlast, nužno je – u odmjeravanju između legitimnog interesa da se ugovor o radu osoba koje na temelju njega profesionalno obnašaju javnu funkciju u javnopravnom tijelu objavi, sukladno Zakonu o pravu na pristup informacijama, a u cilju otvorenog i transparentnog djelovanja, s jedne strane, i legitimnog interesa (bivšeg i sadašnjeg) predsjednika da se ugovor o radu kao osobni podatak iz Opće uredbе o zaštiti podataka ne objavi, s druge strane – utvrditi je li ugovor o radu u cijelosti zaštićen Općom uredbom ili ne.

Specifičnost ugovora o radu predsjednika Komore ogleda se u tome što je ovdje poslodavac tijelo javne vlasti, što se osobni rad obavlja u vezi s javnom funkcijom i što se materijalna prava iz njega realiziraju na temelju javnih sredstava (izvan sredstava državnog proračuna).

U konkretnom slučaju javna sredstva predstavljaju realizaciju prava na zaradu iz ugovora o radu bivšeg predsjednika i aktualne predsjednice Komore.

Da bi obrađivanje osobnih podataka iz ugovora o radu bilo zakonito, mora postojati zakonita osnova. Zakon o pravu na pristup informacijama za otkrivanje podataka predstavlja zakonitu osnovu, ali u onom dijelu kojim se realizira cilj tog zakona, a to je otvoreno i javno djelovanje javne vlasti. S tim u vezi, u odnosu na osobe koje su sklopile ugovor o radu s tijelom javne vlasti, oni dijelovi ugovora o radu u kojem se ovaj aspekt javnog djelovanja tijela javne vlasti može potvrditi ima svoj legitimni cilj. Načelo pravičnosti iz članka 5. Opće uredbе zahtijeva da se obrada osobnih podataka mora učiniti na razuman način, tj. ne na neopravdan način, a načelo transparentnosti se naslanja na pravičnost te podrazumijeva jasan, otvoren i pošten odnos o tome zašto i kako se obrađuju osobni podaci.

Promatrano s aspekta zakonitosti, ugovor o radu između tijela javne vlasti i pojedinca koji obavlja posao u vezi s javnom funkcijom, iako je osobni podatak, uvjetovan je bitno javnopravnom dimenzijom u više smjerova. Među njima, najznačajnija je ona o načinu

korištenja javnih sredstava s obzirom na to da osoba na koju se ugovor odnosi realizira svoje pravo na zaradu. Stoga, objavljivanje osobnih podataka iz ugovora o radu koji se tiču načina korištenja javnih sredstava udovoljava načelu zakonitosti i transparentnosti jer osoba u pitanju zna i mora znati da je zarada koju ostvaruje na temelju ugovora o radu posljedica korištenja javnih sredstava i javnost ima pravo znati koliki iznos je u tu svrhu utrošen.

Kada je u pitanju aspekt pravičnosti iz ovog načela Opće uredbe, postavlja se pitanje koliko je pravično da se zarada iz ugovora o radu objavi ili ne. Donositeljica akta je ocijenila da je ta objava nepravična, ali u konkretnom slučaju preteže javni interes o sredstvima koja su iskorištena za osobno obavljanje posla. Stoga, otkrivanje podataka o bruto plaći i drugim novčanim davanjima kao dijelu osobnih podataka iz ugovora o radu nije nerazumno i ima svoj legitimni cilj.

Međutim, kada je riječ o objavi ostalih osobnih podataka iz ugovora o radu, *načelo pravičnosti* iz članka 5. Opće uredbe nalaže razmatranje u kojoj mjeri objava tih dijelova ima svoje razumno opravdanje, a sve u kontekstu toga, koliko se time zadire u radnopravni status osobe u pitanju, koliko u njenu privatnost te konačno je li osoba u pitanju time dovedena u lošiji položaj naspram svih drugih osoba koje imaju ugovor o radu, samo zbog činjenice da obavlja javnu funkciju na profesionalan način?

Razmatrajući navedeno, donositeljica akta ocjenjuje da dostupnost ugovora o radu u dijelovima koji nisu izuzeti od primjene Opće uredbe nema svoje razumno opravdanje jer nema svoj legitimni cilj niti je objava nužna u demokratskom društvu.

Naime, kako i kada predsjednik Komore koristi godišnji odmor, kakvi su otkazni rokovi, kako je organizirano radno vrijeme i sl., što sve čini ugovor o radu bez podataka o adresi i materijalnim izdacima, *jesu pitanja koja se tiču isključivo odnosa poslodavca i radnika i nisu niti mogu biti pitanja od interesa za širu javnost*. Podložnost cijelog ugovora o radu trećim osobama stavlja radnika u položaj osobe čiju izvedbu poslova procjenjuje i o njima sudi osoba koja nema neposrednih saznanja o načinu obavljanja tih poslova i koja nije uključena u proces rada. Štoviše, to bi sve moglo dovesti do štetnih posljedica kako na pojedinca tako i na tijelo javne vlasti jer se uspostavlja svojevrsni „javni nadzor“ i „javna provjera“ nad apsolutno svim elementima ugovora o radu, pa i onima uz koje nije vezan nikakav javni interes (kao što je primjerice, već navedeno naprijed - način korištenja godišnjeg odmora), čime se pretjerano zadire u osobni život pojedinca. Sve to može negativno utjecati na radnu motivaciju kao inherentni dio prava na rad i slobode rada, što su Ustavom zaštićena dobra, te kratkoročno i dugoročno destimulirati profesionalno obavljanje javne funkcije kao način koji pridonosi uspješnom funkcioniranju Komore. Na ovaj način osoba koja radi u javnopravnom tijelu bi bila lišena minimuma privatnosti kojeg ima svaka druga osoba u istom položaju kada je u pitanju obavljanje rada kod privatnog poslodavca, čime se dovodi u bitno lošiji položaj u odnosu na njih.

Imajući na umu da je poslodavac dužan sukladno propisima iz područja zaštite osobnih podataka voditi brigu o opsegu osobnih podataka koje određena informacija/dokument u sebi sadrži, odnosno primjenjujući načelo razmjernosti (smanjene količine podataka) učiniti dostupnima/dati na korištenje samo nužan opseg osobnih podataka za utvrđenje određene svrhe. Podaci moraju biti primjereni, relevantni i ograničeni na ono što je nužno u odnosu na svrhe u koje se podaci obrađuju, Komora zaključuje da u konkretnom slučaju nema razloga koji pretežu

u korist javnog interesa da ugovori o radu kao osobni podaci, izuzev materijalnih izdataka, budu objavljeni.

Konačno, s obzirom na nespornu činjenicu da je g. Severu prestao radni odnos u cilju obavljanja javne funkcije, pravo na zaštitu privatnog života preteže u odnosu na javni interes objave ugovora, jer navedena osoba više ne obavlja javne poslove, pa svako iznošenje okolnosti vezanih uz njegov rad u prošlosti predstavlja zadiranje u njegov privatni život u sadašnjim okolnostima.

Stoga, temeljem navedenog, donositeljica akta smatra da je moguće učiniti dostupnim samo podatke iz točke I. i II. izreke rješenja.

Sukladno čl. 15. st. 2. točki 4. Zakona o pravu na pristup informacijama, tijelo javne vlasti može ograničiti pristup informaciji ako je informacija zaštićena zakonom kojim se uređuje područje zaštite osobnih podataka, te je sukladno članku 23. stavku 5. točki 2. Zakona o pravu na pristup informacijama riješeno kao pod točkama V. i VI. izreke rješenja.

U odnosu na točku VII. rješenja kojim podnositelj decidirano traži presliku dokumenta o isplaćenom primitku prof. dr. sc. Jasne Omejec u 2019. godini, zatim presliku dokumenta o isplaćenom iznosu za pravno mišljenje te presliku dokumenta svih ugovora s aneksima sklopljenih između prof. dr. sc. Jasne Omejec i Komore u 2019. godini, donositeljica akta navedene zahtjeve ocjenjuje neosnovanim pozivom na članak 23. stavak 5. točku 5. Zakona o pravu na pristup informacijama, što se u nastavku obrazlaže.

Tijekom postupka razmatranja osnovanosti zahtjeva podnositelja, Komora ističe da su se okolnosti u odnosu na razloge zbog kojih je produžila rok za postupanje bitno i materijalnoppravno promijenile. Te okolnosti se tiču postupaka podnositelja zahtjeva koji bacaju sasvim novo svjetlo na sve aspekte zahtjeva i takve su naravi da je donositeljica akta utvrdila kako je riječ o zahtjevima kojima se zloupotrebljava pravo na pristup informacijama, a u skladu s člankom 23. stavkom 5. točkom 5. Zakona o pravu na pristup informacijama, što se u nastavku obrazlaže.

Sukladno članku 23. stavku 5. točki 5. Zakona o pravu na pristup informacijama, tijelo javne vlasti odbit će rješenjem pravo na pristup informacijama ako jedan ili više međusobno povezanih podnositelja putem jednog ili više funkcionalno povezanih zahtjeva očito zloupotrebljava pravo na pristup informacijama, a osobito kada zbog učestalih zahtjeva za dostavu istih ili istovrsnih informacija ili zahtjeva kojima se traži velik broj informacija dolazi do opterećivanja rada i redovitog funkcioniranja tijela javne vlasti.

Iz navedene odredbe proizlazi da zloupotreba postoji i onda kad jedan podnositelj podnosi jedan zahtjev, ali na način da očito zloupotrebljava pravo na pristup informacijama.

Pojam „zloupotreba“ u smislu članka 23. stavka 5. točke 5. Zakona o pravu na pristup informacijama mora se razumjeti u svom uobičajenom smislu u općoj pravnoj teoriji. Riječ je o štetnom „vršenju“ prava na pristup informacijama radi ostvarenja svrha različitih od one zbog koje je to pravo stvoreno.

Pravo koje se koristi u skladu sa svrhom zbog koje je stvoreno pretpostavlja dobru vjeru, pravičnost, etičnost i sl. Nasuprot njemu, iza zloupotrebe prava uvijek stoji loša vjera (u pravnom smislu), nastojanje da se ostvari neki vlastiti (individualni ili parcijalni) interes i/ili probitak suprotno cilju i svrsi same pravne norme na koju se osoba poziva, što je često praćeno nastojanjem da se drugome naštetiti, da ga se ponizi ili omalovaži ili da mu se naruši slika u javnosti i sl.

U konkretnom slučaju, podnositelj zahtjeva je Domagoj Švegar, jedan od inicijatora i aktivista neformalne građanske inicijative Psihološko proljeće (vidjeti na internetskoj adresi: <https://psiholoskoproljece.org/>) (u daljnjem tekstu: Inicijativa).

Cilj navedene Inicijative je „*demokratizacija komora i smanjivanje nezakonitosti i nepravilnosti u njihovom radu te podizanje transparentnosti njihova rada*“ odnosno „*reforma monopolističkog sustava komora, odnosno ukidanje obveznog članstva u komorama ili barem uvođenje mogućnosti osnivanja više komora unutar jedne djelatnosti*“.

Od trenutka pokretanja Inicijative, do danas, podnositelj učestalo od donositeljice akta traži različite podatke koje nakon toga redovito objavljuju dnevni mediji, što znači da ih podnositelj i aktivisti Inicijative šalju medijima na znanje. Da je tome tako, proizlazi iz činjenice da je podnositelj više puta intervjuiran povodom dobivenih podataka, u kojim intervjuima redovito implicira nezakonit rad komora. Ovdje se navode samo neki od tih dokaza:

- Tportal.hr: *Ogroman profit i sumnjivo poslovanje*. Zašto ove organizacije s javnim ovlastima mogu skrivati na što troše milijune, <https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/ogroman-profit-i-sumnjivo-poslovanje-zasto-ove-organizacije-s-javnim-ovlastima-mogu-skrivati-na-sto-trose-milijune-20191008/print>

- Index.hr: *Harač komora*: Članarina obvezna, a plaće šefova idu do 450.000,00 kuna <https://www.index.hr/vijesti/clanak/harac-komora-clanarina-obavezna-a-place-sefova-idu-do-450000-kuna-godisnje/2111670.aspx>; Znanstvenik razotkriva **uhljebe iz Komora** <https://www.index.hr/vijesti/clanak/znanstvenik-razotkriva-uhljebe-iz-komora-a-oni-ga-optuzuju-za-govor-mrznje/2117767.aspx> **Uhljebistan** -Ovo su ljudi koji pokušavaju zaustaviti **teror** Komora, <https://www.index.hr/vijesti/clanak/ovo-su-ljudi-koji-pokusavaju-zaustaviti-teror-komora/2177531.aspx>, Izvod iz članka „Ponašaju se kao **mafijaška organizacija**“

- Večernji list: *Koliko zarađuju šefovi strukovnih komora?* Za 11 mjeseci dobio 451.000 kn bruto plaće! <https://www.vecernji.hr/vijesti/koliko-zara-uju-sefovi-strukovnih-komora-za-11-mjeseci-dobio-451-000-kn-bruto-place-1341047>

- Slobodna Dalmacija: *Bivša predsjednica Ustavnog suda uprihodila 200 tisuća kuna od HGK*. Inicijativa Psihološko proljeće: *Koliki je iznos dobila od ostalih?* https://slobodnadalmacija.hr/vijesti/hrvatska/bivsa-predsjednica-ustavnog-suda-uprihodila-200-tisuca-kuna-od-hgk-inicijativa-psiholosko-proljece-koliki-je-iznos-dobila-od-ostalih-1021910?fbclid=IwAR0_IA0Vk4FY9eIPoHZaz5sjOBQdSPjGCQoYIwA1OX7NjVoIdEK85acp9Y8

- Lider: *Psihološko proljeće: Koliki je iznos Jasna Omejec uprihodila od komora i što je zauzvat napravila za njih?* <https://lider.media/poslovna-scena/hrvatska/psiholosko-proljece->

[koliki-je-iznos-jasna-omejec-uprihodila-od-komora-i-sto-je-zauzvrat-napravila-za-njih-131482](https://psiholoskoproljece.org/koliki-je-iznos-jasna-omejec-uprihodila-od-komora-i-sto-je-zauzvrat-napravila-za-njih-131482)

U stalnoj sprezi s dnevnim novinama, uz korištenje lascivnih naslova (*primjer: Hrvatske komore iz noćne more; Svemoćne i nikom odgovorne komore; Komore u Hrvatskoj kao zastarjeli sustav zastrašivanja*; zaključak Domagoja Švegara citat iz članka od 22. travnja. 2020. „**Organizacije koje od radno aktivnih ljudi naplaćuju mjesečnu ili godišnju naknadu, a za uzvrat im dozvoljavaju da rade, nazivaju se zločinačkim organizacijama ili mafijom (camorra), a takva se prisilna naplata naziva reketarenjem ili iznudom**“ <https://psiholoskoproljece.org/analiziramo-clanarine-prihode-rashode-i-imovinu-27-komora-sto-su-komore-poduzele-za-pomoc-svojim-clanovima-i-gospodarstvu/>), podnositelj i drugi članovi aktivno rade na ostvarenju cilja zbog kojega su i osnovali samu građansku Inicijativu. Donositeljica akta ne oduzima pravo ni podnositelju ni bilo kome drugome da se zalaže i predlaže drugačiji ustroj i rad komora u Republici Hrvatskoj. To je legitimni aktivizam, sve dok takav aktivistički rad poštuje zakonski okvir unutar kojega djeluju komore i sve dok se uz takvo djelovanje ne vezuje zla vjera i usmjerenost na namjerno nanošenje štete komorama i osobama s kojima komore surađuju.

U odnosu na zahtjeve za pristup informacijama u vezi s ugovornom suradnjom komora i prof. dr. sc. Jasne Omejec, donositeljica akta ocjenjuje da je zahtjeve za pristup informacijama podnositelj podnio u zloj vjeri, suprotno cilju i svrsi same pravne norme koja mu priznaje pravo na pristup informacijama.

Prof. dr. sc. Jasna Omejec izradila je na zahtjev strukovnih komora pravno mišljenje koje podnositelj navodi u svom zahtjevu, a koje na jasan i pravno utemeljen način objašnjava nelogičnosti zakonskih prijedloga koji su bili usmjereni na ukidanje pojedinih kategorija obveznog članstva u komorama te upućuje na Ustavom zaštićene vrijednosti koje su dovedene u pitanje navedenim zakonskim prijedlozima. Svoje tvrdnje prof. dr. sc. Jasna Omejec poduprla je i dostupnim ekonomskim pokazateljima.

Podnositelj tom mišljenju nije suprotstavio pravno ili ekonomski utemeljenu suprotnu argumentaciju nego je odlučio napisati i objaviti članak pod naslovom: **Koliki je iznos Jasna Omejec uprihodila od Komora i što je zauzvrat za njih napravila?**“. Članak je objavljen na stranici Inicijative dana 14. 05. 2020., a dijelove tog članka prenijelo je par medija. Članak podnositelja zahtjeva je izvorno dostupan na stranici <https://psiholoskoproljece.org/koliki-je-iznos-jasna-omejec-uprihodila-od-komora-i-sto-je-zauzvrat-napravila-za-njih/>

Već sam naslov članka sugerira da su u fokusu interesa sama prof. dr. sc. Jasna Omejec, prihodi od autorskog rada koje je ostvarila u komorama te „*što je za njih napravila*“. Prepoznatljivost prof. dr. sc. Jasne Omejec u javnosti zasigurno je olakšalo privlačenje pozornosti na članak, a to „*što je za njih napravila*“ je upravo pravno mišljenje, čije dijelove podnositelj u nastavku članka prikazuje.

Tako podnositelj upućuje čitatelje na, za njega interesantne, dijelove mišljenja putem sugestivnih podnaslova i povremeno kratkih komentara nakon njih. Za davateljicu mišljenja podnositelj navodi: „*Jasni Omejec, bivšoj predsjednici Ustavnog suda RH*“, čime uz autoricu neosnovano vezuje državnu funkcija koja nema nikakve veze s pravnom osnovom samog mišljenja. To je članak 5. Zakona o odvjetništvu koji u stavku 2. propisuje: „(2) *Profesori i*

docenti pravnih predmeta na sveučilištima u Republici Hrvatskoj smiju za nagradu davati pravne savjete i mišljenja.“ Sukladno članku 5. stavku 4. Zakona o odvjetništvu, autorica je evidentirana u Hrvatskoj odvjetničkoj komori za davanje takvih pravnih mišljenja i savjeta za nagradu.

Nadalje, podnositelj koristi pojednostavljeni izričaj (pocrnjeno) kada kaže: „*podatke o isplatama koje se odnose na Jasnu Omejec dostavila nam je jedino Hrvatska gospodarska komora (HGK), koja je na Jasnu Omejec potrošila oko 200 tisuća kuna u razdoblju od kolovoza 2017. do prosinca 2019. godine.*“ U tekstu ispod podnaslova „*Ugovor između bivše predsjednice Ustavnog suda RH i strukovnih komora*“ ističe: „*gore navedenim strukovnim komorama smo zahtjev o isplatama Jasni Omejec uputili zato što je dotična po njihovoj narudžbi 22. lipnja 2019. godine izradila i predala im pravno mišljenje o ustavnopravnim odredbama kojima se ukida obvezno članstvo u komorama.*“

Zaključno, podnositelj navodi: „*Postavlja se pitanje koliko su četiri strukovne komore platile za ovakvo pravno mišljenje. Tu smo informaciju zatražili prije tri mjeseca, ali još uvijek ju nismo dobili*“.

Prema tome, podnositelj zahtijeva da dobije pristup informacijama o iznosu autorskog honorara „*za ovakvo pravno mišljenje*“ koje je „*bivša predsjednica Ustavnog suda*“ tj. „*dotična*“ *po njihovoj narudžbi ... izradila i predala ...*“ imajući na umu da je HGK „*na Jasnu Omejec potrošila oko 200 tisuća kuna*“ (iako podnositelj zahtijeva u članku navodi da prof. dr. sc. Jasna Omejec u HGK obavlja dužnost predsjednice Suda časti i dužnost predsjednice Centra za mirenje, taj podatak ostaje neprimijećen naspram podatka o potrošenih 200 tisuća kuna, što je još jedan od dokaza *mala fide* postupanja).

Opisanim pristupom – sugestivnim naslovom i podnaslovima te pojednostavljenim i selektivnim izričajima, kao i paušalnim obezvrjeđivanjem pravnog mišljenja bez ikakve stručne argumentacije – podnositelj stvara neosnovan i neopravdan dojam u javnosti da je stručno pravno mišljenje prof. dr. sc. Jasne Omejec subjektivno, da je autorica takvim mišljenjem pogodovala strukovnim komorama te da su, u konačnici, komore nezakonito ili barem nepravilno djelovale zato što su ga naručile. Da je tako i shvaćeno, proizlazi iz komentara članka koje su čitatelji iznosili u nastavku članka.

Zaključno, prof. dr. sc. Jasna Omejec izradila je za strukovne komore stručno pravno mišljenje koje je oprečno ciljevima i aktivnostima građanske Inicijative čiji je podnositelj aktivist. To se mišljenje svojim sadržajem i pravnom utemeljenošću ne uklapa u programske aktivnosti podnositelja i nedvojbeno slabi njegov dosadašnji rad i željeni društveni utjecaj.

Prema ocjeni donositeljice akta, zahtjev za pristup informacijama vezan uz prof. dr. sc. Jasnu Omejec podnositelj je podnio samo i isključivo s ciljem da se njezino ime, povezano sa strukovnim komorama, na internetu i u drugim medijima prikaže u negativnom kontekstu, za što mu trebaju poslužiti informacije o njezinim prihodima iz ugovornih odnosa s komorama. Podnositelj se očito pouzdaje u to da se bilo kakvi novčani prihodi koji se vezuju uz javne osobe u hrvatskom društvu još uvijek doživljavaju negativno, sa skepsom i uz apriornu sumnju da mora biti riječ o sumnjivoj materijalnoj koristi i pronevjeri javnih sredstava. Na taj način, samim problematiziranjem prihoda koje ostvaruje, ma koliko to bilo neosnovano, nanosi se šteta ugledu prof. dr. sc. Jasne Omejec u javnosti, a njezina ugovorna suradnja sa strukovnim

komorama, iako u cijelosti zasnovana na zakonu, očito se nastoji javno kompromitirati. Prethodno prikazani članak jasno pokazuje da informacija o komorskim prihodima prof. dr. sc. Jasne Omejec podnositelju i njegovoj Inicijativi treba poslužiti kao sredstvo (instrument) za provedbu programskih aktivnosti u okviru prethodno navedenih ciljeva „Psihološkog proljeća“, dakle za vlastite parcijalne koristi i probitke, a nikako ne za ostvarenje nekog objektivnog i opravdanog javnog interesa.

Donositeljica akta smatra da, u opisanim okolnostima, podnošenje zahtjeva za pristup informacijama iz točke VII. izreke ovog rješenja nije osnovano jer predstavlja očitu zloupotrebu tog prava od strane podnositelja zahtjeva. Pravo na pristup informacijama podnositelj „vrši“ *male fide*, da bi ostvario svrhe različite od one zbog koje je to pravo stvoreno, čime se ujedno obezvrjeđuje i samo pravo na pristup informacijama kao demokratska tekovina.

Stoga je na temelju članka 23. stavka 5. točke 5. Zakona o pravu na pristup informacijama zahtjeve podnositelja iz točke VII. izreke rješenja trebalo odbiti kao neosnovane.

Slijedom navedenog, doneseno je rješenje kao u izreci.

Uputa o pravnom lijeku

Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba Povjereniku za informiranje u roku od 15 dana od dana dostave rješenja. Žalba se izjavljuje putem tijela javne vlasti. Sukladno članku 19. Zakona **o pravu na pristup informacijama, u postupcima ostvarivanja prava na pristup informacijama** se ne plaćaju upravne pristojbe.

